

Становище

От доц. д-р Георги Илиев Петков, Институт за изследване на населението и човека (ИИНЧ) към Българска академия на науките (БАН)

Във връзка с обявен във Философски факултет към Софийски университет „Св. Климент Охридски“ конкурс за заемане на академична длъжност доцент по професионално направление: 3.2. Психология (Когнитивна психология и психолингвистика)

Това становище представям като член на Научното жури по цитирания конкурс, на основание на заповед № РД 38-587 / 10.12.2021 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, във връзка с решение № 6 / 7.12.2021 Г. на Факултетен съвет, на основание на чл. 7 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“, в съответствие със Закона за Развитие на Академичния Състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника на Министерския съвет за прилагане на ЗРАСРБ, Конкурсът е обявен в ДВ БР. 96 / 19.11.2021 Г. За участие в него е подал документи единствен кандидат гл. ас. Николай Руменов Рачев.

1. Общо описание на представените материали

Като член на Научното жури по конкурса съм получил необходимите документи на кандидата: заявление за участие в конкурса, автобиография, дипломи за завършени магистърска и докторска степени, списъци с публикации (общ и представени за конкурса), авторска справка за трудовете, справка за цитиранията, статии за участие в конкурса и други допълнителни материали. Според Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) чл. 24 (1), Правилника за прилагане на Закона, и Правилниците за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности на СУ, кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ трябва да отговарят на следните изисквания: 1. Да са придобили образователната и научна степен „доктор“; 2. Да са заемали академичната длъжност „асистент“, „главен асистент“ не по-малко от две години; 3. Да са представили публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“; 4. да отговарят на минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 26, ал. 5; 5. (нова - ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 04.05.2018 г.); 5. да нямат доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове.

Според представените документи гл. ас. Николай Руменов Рачев отговаря на всички тези изисквания: притежава степента доктор от 2008 г., заема академичната длъжност асистент от 2006г. и главен асистент от 2008 г. (над 15 години), и представя 18 селектирани научни публикации. Има издадена монография „Рационалност в културен контекст“. Изпълнени са също така и всички изисквания на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности във СУ. Представените публикации и списък с цитирания надхвърля изисквания минимум. Не съм открил плагиатство в научните му трудове.

Обобщавайки, гл. ас. Николай Руменов Рачев изпълнява законовите изисквания за заемане на длъжността „доцент“.

2. Обща характеристика на преподавателската и научноприложната дейност на кандидата

От гледна точка на преподавателската дейност, кандидатът гл. ас. Николай Руменов Рачев е деклариран аудиторна заетост над изискуемата за последните 3 години и внушителна извънаудиторна заетост. Има 4 научни ръководства на студенти. Внедрил е игрови нововъведения в преподавателската си дейност. Активно е участвал в практически занимания извън СУ. Има участия по проекти и публикации съвместно със студенти.

Във връзка с научно-изследователската дейност, кандидатът е участвал в 2 международни и 5 национални проекта, като е бил ръководител на 2 от тях. Кандидатът е член на 3 авторитетни научни организации.

Обобщавайки, гл. ас. Николай Руменов Рачев развива активна и успешна преподавателска и научно-приложна дейност.

3. Анализ на научните и научно-приложните постижения на кандидата

Общият брой на научните публикации на гл. ас. Николай Руменов Рачев е 21. От тях 12 са самостоятелни, а 9 публикации са в съавторство. 12 от публикациите са на български език, а останалите 9 на английски. 7 от публикациите са индексирани в Web of Science. Основните научни приноси на кандидата е в областта на изследването на уклоните при човешкото мислене, оценяване и взимане на решения; интелигентността и връзката ѝ с рационалността; заблуди и нерационални вярвания; межкултурни и личностови различия по отношение на уклоните в мисленето. Участвал е в разработването на скали за емпатия и систематизиране. Участва активно в изследвания по актуални проблеми, вкл. изследвания, свързани с Ковид пандемията.

Монографията „Рационалност в културен контекст“ представлява съчетание на дълбок теоретичен анализ и резултати от собствени изследвания. В теоретичната част е направено оригинално съчетание на трудовете на Канеман и Тверски и на Кийт Станович. Предложен е изчерпателен списък на типичните човешки уклони, т.е. систематичните разминавания между нормативните теории за оценка и взимане на решения от емпиричните данни за това как хората правят това. Дискутирани са едно-процесорните, дву-процесорните и три-процесорните теории за устройството на човешката познавателна система. След това книгата продължава с анализ на межкултурните различия в начина, по който хората правят оценки и взимат решения. Дискутирано е допускането, че индивидуалните различия могат да обяснят част от дисперсията при използването или не на уклони в мисленето. В тази си част книгата е написана много увлекателно, което я прави ценно четиво както за студентите по психология, така и за всички, които се интересуват от човешките познавателни процеси. Във втората част на книгата, в контекста на предположението за влиянието на културната среда върху уклоните при мисленето, голяма част от известните изследвания в областта са репликирани сред българската популация. В някои от експериментите са добавени и оригинални елементи с цел тестване на новаторски хипотези. Отново прави добро впечатление увлекателността на текста.

Обобщавайки, гл. ас. Николай Руменов Рачев развива активна научна дейност в областта на когнитивната психология и успешно публикува резултатите си в престижни издания.

4. Отражение на резултатите на кандидата в трудовете на други автори

Гл. ас. Николай Рачев е представил уверение от Отдел "Библиотечно-информационно обслужване" на Университетска библиотека при Софийския Университет "Св. Климент Охридски". Общият брой на забелязаните цитати в Web of Science Clarivate е 25 на 7 индексирани документа, като е отчетен h-index 3. Кандидатът е докладвал лично 9 цитирания, чиито общ брой точки според Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в република България е 95, което е почти двойно повече от изискуемия минимум.

Броят на забелязаните цитати отговаря на изискванията за заемане на длъжността доцент в СУ.

5. Критични бележки и препоръки

Имам следните препоръки към Николай Рачев: (1) Да поема още повече научни ръководства. (2) Да развива по-смело своите собствени научни хипотези. (3) Да увеличи дейността си като рецензент в списания и научни конференции и да започне по-активно да се занимава с организация на научни семинари и конференции.

6. Заключение

На основание на всички по-горе цитирани факти и съгласно изискванията на закона и правилниците давам положителна оценка на представените материали от гл. ас. Николай Руменов Рачев. Тъй като кандидатът е представил всички изискуеми документи, като те напълно удовлетворяват всички изисквания на ЗРАСРБ и на останалите нормативни документи, както и поради високото качество на приложените публикации и пълното им съответствие с тематиката на този конкурс, убедено препоръчвам на уважаемото жури и на Факултетния съвет на Философски факултет да избере гл. ас. Николай Руменов Рачев на длъжността „доцент“ във Философски факултет на СУ в професионално направление: 3.2. Психология (Когнитивна психология и психолингвистика).

Дата: 23.03.2022 г.

Изготвил становището: /доц. д-р Георги Петков/